

Velja po pošti:
 Za celo leto naprej . . . K 28.—
 za en mesec . . . " 2-20
 za Nemčijo celoletno . . . " 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . " 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec . . . " 2.—
 V spravi prejemov mesečno . . . 1-70
Sobotna izdaja:
 za celo leto 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENE

Inserti:
 Enostolpna petstvarica (72 mm):
 za enkrat . . . po 18 v
 za dvakrat . . . " 15
 za trikrat . . . " 13
 za večkrat primeren popust.
 Poročna oznaka, zahvale, osmislilce itd.:
 enostolpna petstvarica po 2 vin.
Poslano:
 enostolpna petstvarica po 40 vin.
 Izhaja vsak dan, izveniški ne-
 delje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vozni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
 poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
 bosn.-herc. št. 7553. — Upraviškega telefona št. 138.

Dr. J. K.: Iverl.

Anglež o Angleški. Za Novo leto 1913 je Frederic Harson v veliki »The English Review« zapisal: Združimo se, vrnimo se v to državo, dokler je še čas, kakor je Rim naredil, ko niso več rojeni Rimljani napolnjevali njegovih legij, ko province niso več mogle nositi davkov, in ko so se čete njegovih delavcev malo brigale za vojsko in za državo. Mi smo temu zelo podobni. Gotje, Vandali, Tevtoni, Huni so združeni v milijonih krog nas. Svojih zunanjih provinc tudi z največjim trdom ne moremo dlje braniti. Sredozemsko morje je zdaj le past. Prazno je misliti, da bi mogli en ali celo dva vojna zborna — z vojnim brodovjem — poslati na afriško obrežje, ko bi morali braniti svoj otok in naš dovoz živeža. In prazno je misliti, da bi taka majhna moč mogla zadostovati proti res velikemu napadu sredozemskih veselil. In kdo ve, kako brž bi bila nemška armada v Trstu?

Angleška moč in slabost. Bismarck je svoj čas rekel, da Angleži potrebujejo Egipt, kakor ljubi kruhek. Zato se tako boje zanj. Pa za Indijo! Zavest, kaj je Indija za Angleže, gre vedno bolj med Indijce. Ko se splošno vzbudi, bo slaba za dosedanje gospodarje. Pred letom dni je v »The Rajput Herald« napisal indijski politik Teesodia članek, ki v njem beremo te-le krepke besede: »Indija je izvršila vse dolžnosti do države, državniki pa govorijo o njih prilično in neprilčno, pa pozabljajo zvesti vse, kar je Indija naredila za Britanijo in britsko državo. Indijske dolžnosti do nje so izvršene brez napake; sicer bi sploh britska država ne mogla obstati. Toda dvomno je, ali država kot celota, ali drugi njeni deli to vračajo. — Na indijskih gričih in planjavah so se odločili spori med Francosko in Angleško. Na njenih tleh so se bile vojske in bitke, ki so oslabilo Francosko in dale vedno bolj naraščajočo moč Angležu v roke. Tukaj je ena evropska država za drugo vstajala in padala. Vzemite Indijo od Britanske, pa ne ostane nič. — Indija je vdahnila pogum v ljudska srca britskih otokov za razširjevanje in napredek. Indija je posebno vzbudila imperializem in mu je dala praktično vrednost; izkazala je, koristna in dobra je vzajemna pomoč in sodelovanje različnih plemen in ver. Indija je odprla široko trg britski industriji, ki je obogatila na stotine britskih trgovcev, ki je otvorila dobičkanosno polje za izkoriščanje, ki je omogočila britskemu geniju, da se je izkazal v vseh strokah v življenju, ki je razširila možnosti za človeško spretnost, ki je napolnila blagajne posameznim Angležem. Zavoljo tega pripada Indiji najvišje mesto v britski državi. Indija odločuje usodo Britanije.«

Zdaj je Egipt v nevarnosti in Indija se maje. Z Angležem v zvezi se pa bojuje Francozi, ki so mu Angleži Indijo vzeli. Svet se suče in britske oholosti utegne biti kmalu konec.

O Egiptu v informacijo par odstavkov iz obširnega spisa Ahmed Lutfi el Sajed, prevedenega v »Revue Egyptienne« oktobra 1912: Egipt je nemiren, v politični in moralni krizi. Egipčan se želi osvoboditi, doseči neodvisnost. Izobrazba je vzbudila v ljudstvu čustva, ki niso v soglasju s političnim stanjem in z gotovimi dejanji vlade, tičočimi se ljudskih pravic in svobode mišljenja in pisanja. Ta čustva ni mogoče zatreti. Pokazati se morajo in udeleževati na ta ali drug način. Vlada je pozabila na temeljna načela dobre uprave, zlasti na svobodo tiska. Anglež je res v gospodarskem in finančnem oziru mnogo storil, toda nič manj ni res, da je njegovo delo še zelo pomanjkljivo. Pospešil je splošno izobrazbo, toda ni se mu posrečilo prepričati Egipčanov, da Angleška neče osvojiti Egipta za izključno svoje namene, marveč tudi za egipčanske. Upravljal je deželo po svojem lastnem načinu, toda ni poizkusil premostiti nesporazumjenja med vlado in vladami. Egipčansko ljudstvo je v resnici prepričano, da koristi vlade niso njegove koristi, in da se hoče od njih pokorščina

kapricam vladnih oseb, medtem ko se je izgubil blagor dežele izpred oči.

Japonske rane. Japonska se je dvignila po svoji armadi in mornarici. Tu je šel napredek izredno hitro; jedra naroda pa ni zadel. Prva nevarnost je vojaški vpliv na politiko, ki še zdaj odločuje. Duh v vojaštvu pa pada; zmaga nad Rusi ga je izkvarila. Dr. Juiro Mijake bridko toži o tem v »Japan Magazine« (februarja lanskega leta): »Duh odlašanja in negotovosti gospoduje nad politiko generalnega štaba, ki ga obžaluje ves narod.« Po njegovem mnenju Japoncem bolj mož, nego denarja, in duha več, nego orožja. Pokazala se je med častništvom pohlepnost, ki jih vodi do grdih poverljivosti in sleparstev, s katerimi tudi izdajstvo ni več daleč. Naraščajoča industrija koplje prepada med bogatini in reveži in prinaša s seboj vse zlo kapitalistične produkcije. Tujcev ne marajo, in to je tem slabše.

Grof Okuma, znani japonski državnik, opozarja (»International Review of Missions« 1912) še na nekaj, namreč na škodo, ki jo nosi s seboj brezverska država: »Žalibog je etična vzgoja pod vodstvom naučnega ministrstva prazna; patriotizem in lojalnost učni, ne da bi dala za to pametnih in temeljnih nagibov. Tak pouk ne prodre in je obenem preabstrakten. Zdaj je nemogoče uvести vero v šoli; brez vere pa človeštvo ne more obstati. — Zveza med človekom in Bogom je vtisnjena v človeško naravo in noben kritizem je ne more porušiti. Zavest nesmrtnosti naše zveze z nevidnimi silami duhovnega sveta se ne da izriniti in je splošna. Tako neumno je govoriti o tem, da se bo versko čustvo iztrebilo, kakor da bi se hotel uničiti človeški nagon za hrano. Človek je vedno stremil kvišku in hoče za neskončnim in večnim.« — Okuma bi rad, da bi krščanstvo skozi Japonsko prodrl v Azijo, in poudarja, da se je v novih zakonih Japoncev že bistveno odtrgal od kitajskih idej, ki so ga prej vodile. — Toda izobraženstvo raste sploh brez vere in je celo vsaki veri sovražno; obenem pa ljudstvo hoče nazaj h kitajskim navednim in verskim načelom.

Politično je Japonska navezana na svoje bojne ladje. Kdor te preмага, preмага in osvoji njo samo. Taka je v tem oziru kakor Angleška, samo s tem razlokom, da še mnogo bolj potrebuje za svoje izredno naraščajoče prebivalstvo ozemlja za naseljevanje. Bižnja Amerika ji je zaprta. Zedinjene države ponavljajo neprestano, da v nobenem slučaju ne puste med se japonske povodnji. Japonska in Angleška — dve mački — se zdaj skupno bojuje. Ali bo že ta vojska prinesla blažodejno ponižanje njunih imperialističnih smeri? Morda se pa zdaj le pripravlja čas, ko si bosta stali kot sovražnici nasproti in se v medsebojnem boju primerno in končno oslabil.

Angleška ne more živeti brez morja. Zdaj ima polovico vseh ladij, kar jih plove po morsk gladini, vsaka druga nosi angleško zastavo; njena pomorska trgovina znaša blizu 50 milijard kron na leto. Izgube v tem oziru ob času vojske so ogromne. Vsa njena vojna mornarica je ne more rešiti. Pomaga ji še Francoska, toda druga za drugo se vključ temu potaplja njene ladje. To ne pomenja samo politične škode, marveč še mnogo hujšo — nevarnost lakote na britskih otokih.

Napake Anglije.

»Vossische Zeitung« prinaša pod naslovom: »Gorje ti, Anglija!« izpod peresa ministerijalnega ravnatelja dr. Friderika Freunda, v katerem pisatelj izvaja: Anglija bo in mora izgubiti igro, ker dela tri pogubonosne napake: goljufa svoje prijatelje, škoduje svojim lastnim interesom in javno kaže svetu svojo slabost. V dokaz teh trditve navaja pisec med drugim sledeče: 1. Neodkrita politika angleškega naroda mora postati v tem trenutku nevarna, kakor hitro se izpremeni v nezvesto napram prijatelju. Anglija pa je Franciji in Rusiji nezvesta. Njena pomoč obe-

ma državama je popolnoma nezadostna. Njena najskrivnejša namera je, oslabiliti tri najmočnejše evropske države in na razvalinah teh utrditi svojo samovlado v Evropi. Izdatno pomoč bi mogla Anglija dati le s svojim brodovjem, a za blagor Francije in Rusije ji je brodovje predragoceno. Francozi in Rusi morajo končno spoznati, da so šli goljufu na limanice. Pod pretvezo pomoči izkorišča položaj in upa kakor oderuh si napolniti žepe, ko bodeta žrtvi zdrobljeni. Anglija mora pasti pod silo svetovne sodbe, kakor hitro bo njena igra odkrita.

2. Anglija škoduje svojim lastnim interesom, ker hoče svojega najboljšega odjemalca, Nemčijo, gospodarsko uničiti. Nemčija je bila dosedaj največji odjemalec angleškega sukna in premoaga. Po vojski pa ne bo noben nemški patrijot kupoval angleškega sukna, in angleškemu premoagu bo nemška meja zaprta. S tem, da Anglija bojkotira nemški izvoz, škoduje sebi neprimerno več kakor Nemčiji. Anglija je oni norec, ki ubije kokoš, ki mu nese zlata jajca.

3. Anglija svetu javno kaže svojo slabost. Prezela je nemški transatlantski kabel, ker se boji zmage resnice. Ne zaupa moči svojih činov, ampak hoče varati svet. Laž je tolažba slabiča. Današnja Anglija se oprijema te biljke. Uveriti hoče svet, da je Nemčija kot rušitelj miru priliko izvila iz trte, da napade sosedo na desnem in levem in nasilno nastopi proti Belgiji. Pri vsem tem pa Anglija dobro pozna resnico in se tudi sama zaveda svoje provokatorične vloge. Dobro vé, da bi po dogovoru morala Rusija udreti v vzhodno Prusijo, Anglija s Francijo vred v Nemčijo skozi nevtralnemu Belgijo. Varanje javnega mnenja v Angliji je angleška samoprevara. Resnica pride na dan! Anglija je preslaba, da bi prenesla javno diskusijo o vzrokih vojne.

Ali morejo Nemci Anglijo napasti?

Nemški generalni poročnik baron Ardenne objavlja članek o tem, da je možno kljub otočni legi in premočnemu brodovju Anglijo napasti. Izvaja:

Če že angleško nadzorstvo nasproti naši mornariški postojanki Borkum-Wilhelmshaven-Helgoland-Brunsbüttel ostane komaj zadostno, postane, ko bodo v nem-

ški trdni posesti severna pomorja Belgije in Francije do izliva Seine, naravnost nemogoče. Neznatno poročilo: Francozi so zapustili Bologne otvarja nov vidik za nadaljnje nemške uspehe v boju proti svojemu najnevarnejšemu sovražniku. Kmalu osvojimo Calais, najbrže tudi Dieppe in Le Havre. Pri Calaisu se zoži kanal do najtesnejše ožine 35 do 40 km. Naši 30-5 cm možnarji, mornariški možnarji nazvani, streljajo 22 km daleč, kvišku pa brenče nad 4000 metrov, 42 cm možnarji še dlje. Angleže presenetijo še druge artiljerijske novosti. Če se tudi s francoskega na angleški breg ne more streljati, se pa le s topovi ustvari širok pas, v katerem bodo nad polovico kanala lahko nemške ladje vozile. V teh francoskih pristaniščih se lahko ustanove postaje za naše torpedovke, podmorske ladje, križarke itd. in ustanove se tudi lahko postaje za Zeppelinove zrakoplove. V Nemčiji zdaj z vso naglico grade lope za Zeppelinove zrakoplove. Če je res, da bodo motorji naših zračnih križark delovali brez ropotanja, dobe Angleži sovražnika, ki se ga bodo še bolj bali, kakor so se ga v mirnih časih. Ko so pred kratkim grofa Zeppelina šaljivo vprašali, zakaj da je bombardiral Antwerpen in ne Londona, je odgovoril: »To še pride, potrpi!« Zrakoplovna pristaniška zavetja se lahko pri morju popolnoma zavarujejo, če se v dveh ali treh vrstah mine polože. Vpoštevale bi se v kanalu trdne mine, ki se zelo lahko polože, ker je kanal plitev.

Če se polože dve ali tri vrste min od angleškega do francoskega brega, bi bila zahodna angleška velika pristaniška mesta (Portsmouth, Plymouth) odrezana od Severnega morja in bi se morale angleške ladje voziti okoli Škotske. Kanal bi pa seveda zaprie tudi torpedovke in podmorske ladje, ki lahko mine tako polagajo, da se komaj zapazijo.

Kadar se to izvede, bodo Angleži zelo prizadeti. Anglija je namreč zelo odvisna od preskrbe z živežem, ki ga po morju dobiva. Vsaka najmanjša ovira se v Angliji pozna in že zdaj se zelo čuti, ker so Nemci nekaj trgovinskih ladij Angležem vzeli.

Na Angleškem še vedno verujejo, da se Nemčiji še posreči, da bi izkrcala vojake na Angleško kljub minam in kljub mogočnemu brodovju, ki Anglijo varuje.

Due srbski diviziji skoro popolnoma uničeni. — Četrtna srbske armade za boj nezmožna. — Srbi imajo nad 13 tisoč mrtvih. — Črnogorci imajo še 18 tisoč za boj sposobnih vojakov. — Srbski državniki za mir. — Kralj Peter bo odstopil? — Turki razdirajo Grkom in Srbom železnice. — Osem-dnevni boj bolgarskih četašev s srbskimi četaši.

Dunaj, 7. oktobra. »Reichspost« poroča iz Sofije: Srbi imajo velikanske izgube. Moravska divizija je bila pri Bogatiču skoro popolnoma uničena, šumadska divizija je pa izgubila nad polovico moštva. Dosedaj je najmanj četrtna srbske armade za boj nesposobna, med temi je nad 13.000 mrtvih. Pretekli teden se je vršil v Nišu ministrski svet pod predsedstvom kralja Petra. Sestavili so nameravali mirovni predlog Avstriji. Nek ruski veliki knez je govoril proti, tako da ni prišlo do nobenega končnega sklepa.

Dunaj. »Zeit« poroča, da so srbske izgube po zadnjem štetju doslej 14.000 mrtvih in nad 50.000 ranjenec.

× × ×

ČRNOGORCI V KRITIČNEM POLOŽAJU.

Sofija, 6. oktobra. Glasom vesti, ki so semkaj dospeli iz Niša, je postal položaj Črnogorcev kritičen. Od 42.000 vojakov, s katerimi so razpolagali v začetku vojne, jih je le še 18.000 za boj sposobnih. Črnogorci so se obrnili v Srbijo za pomoč, a bili odbiti, ker se Srbija sama nahaja v obupnih razmerah.

KRALJ PETER ODSTOPI.

Sofijski »Dnevnik« poroča iz Niša: Demisijski kralja Petra se smatra za gotovo dejstvo. Kralja ne obveščajo več o nobeni stvari in se tudi za nobeno reč več ne zanima. Vlada se je iz Ribarske Banje preselila v neko malo vas na Jaslijeviškem pogorju, kjer v samotni preživlja svoje dni.

Iz Bukarešta se poroča: Glasom vesti iz Niša se je 30. septembra v Lipovu vršil srbski kronski svet, katerega se je udeležil tudi vojvoda Putnik. Temu kronskemu svetu kralj Peter že ni več predsedoval.

KAJ VJETI SRBSKI ČASTNIK PRIPOVEDUJE.

Neki srbski častnik, naš vojni vjetnik, pripoveduje: Izgube srbske armade so strašne. Lahko trdim, da polovica naše armade ni več za boj sposobna. Če ni celo padla. V zadnjih bojih smo večji del svojih častnikov izgubili. Vlaki, ki v Srbiji še vozijo, prepeljujejo le ranjence v Niš, kjer se naša največja bolnišnica nahaja, v katero pa ne morejo več ranjencev sprejemati, tako da jih morajo zdaj v Skoplje pošiljati. Ko sem se zadnjič v Nišu mudil, sem videl strašne prizore. Stari možje so čakali na kolodvorih ranjence, da so jih v bolnišnice in v zasebne hiše prenesli, kjer so jim obveze ženske obnovile, ker zdravnikov strašno primanjkuje; tudi obvez in zdravil že primanjkuje. V Srbiji umrje zato v bolnišnicah več vojakov, kakor na bojiščih. Nobene obrambe ni. Kolera že strašno divja. Mi poginjamo na bojišču, naše žene in otroci pa doma. Srbija gre proti koncu. Njene ambicije, njene blazne sanje ji kopljejo gomilo. Najstrašnejše je, ker to že vsak ve. Zato tudi bitko za bitko izgubljam. Armadi monarhije se ne moremo več upirati, na vsaki črti se umikamo. Prav dobro vemo, da nas avstro-ogrsko armada potiska v velikem loku proti Bolgariji. Na Bolgarijo pa zdaj res ne moremo računati; ker nam Bolgarija zdaj vrača. Ne zagrešim nobene veleizdajstva, če rečem, da naša makedonska armada že spada preteklosti. Mogočne ofenzive, ki jo je zagrešila Potiorekova armada, ne moremo zadržati. Dobri prijatelji so Srbiji gomilo izkopali.

PREOKRET V SRBIJI?

Dunaj. »Südslawische Korr.« poroča iz Niša: V glasilu srbskih trgovcev piše neki bivši srbski minister: Z zadnjim dihom se vprašuje danes cel srbski narod, kakšen bo konec? Nahujskani od Rusije smo sledili nekaj časa slepo od Rusov nam diktirani politiki; ali ta politika je popolnoma pozabila, da nas je zapeljala v obupen položaj, katerega konec more biti samo suženjstvo. Kaj nam more prinesiti Rusija? Gospodstvo ruske knute bi pomenilo za Srbijo isto, kar je bilo za Poljsko — suženjstvo. Ukrajinci in Poljaki so dali na kocko vse, da se osvobodijo ruskega jarma in da morejo stopiti v vrste kulturnih narodov. Samo mi Srbi se klanjamo pred strašnim ruskim molohom, ki vse podjarmi. Cela notranja zemlja je uničena in blizu obupa. Mrtva telesa nedolžnih pokrivajo bojišča in zemlja je namočena s krvjo naših bratov. Mi, ki smo ostali tukaj, vpijemo obupno: Kako se bo vse to končalo, ako ne najdemo izhoda iz te grozne situacije? Zdi se nam, kakor da slišimo vzdihljaje kralja Milana iz groba, ki nam je bil nekdanj kot sveti opomin, kje naj prenehamo. Ali mi tega opomina nismo poslušali. — Ta članek je pustila nedotaknjena tudi cenzura v Nišu.

PROTISRBSKA VSTAJA V MAKEDONIJI.

Sofijski »Dnevnik« poroča, da se tudi grško-makedonska vstaja močno razširja. Deluje veliko po 200 mož močnih večinoma mohamedanskih čet. Med Ostrovom in Vladovom pri Vodeni je neka četa tri železniške mostove porušila, med njimi tudi več sto metrov širok most. Pri Gevgeliju se je neka domača bulgarska četa bojevala minuli četrtek osem ur s srbskimi četami in se je v redu umaknila.

UPOR V GRŠKI MAKEDONIJI.

Solija. »Dnevnik« poroča, da se širi upor v grški Makedoniji. Zbirajo se turške bande po 200 mož. Ena teh je podrla tri železne mostove med Ostrovom in Vladovom pri Vodeni. Neka bulgarska banda se je borila pri Gevgeliju osem ur s srbskimi četami in se nato z orožjem umaknila.

BOJI PRI KRUPANJU.

»Südslawische Korr.« objavlja poročila sofijskih listov o bitki pri Krupanju. Izvaja: Srbske postojanke so bile izvrstne. Srbi so bili izborni razvrščeni, nahajali so se na svojem, znanem jim ozemlju. Avstro-ogrsko čete so pa Srbe tako drzno napadle, da tega ni mogoče popisati in so enostavno vrgle Srbe iz njih postojank. Srbi, ki jim je avstro-ogrsko artiljerija prizadala težke izgube, so se sicer borili s hrabrostjo, ki jo navdaja pogum, a vsak odpor se je zlomil radi boljšega avstrijskega orožja in zaradi res sijajnega nastopa avstrijskih čet. Konec odločilne bitke je bil, da je bila srbska armada strta in da je morala hitro bežati. Na bojišču je pustila veliko mrtvih, ranjencev in vjetnikov. Skoraj nemogoče je, da bi mogli Srbi še misliti na kak uspešen odpor. Srbska armada se nahaja zdaj v takem stanju, da se ji lahko že konec napove. Begunci, ki so došli v Sofijo, izjavljajo, da se že v srbskih vrstah pojavlja obup radi strašnega položaja, v katerem se nahaja srbska armada in da se ne bo več mogoče upirati prodiranju avstro-ogrsko vojske.

BOJI PRI ČRNEM VRHU.

»Die Drau« prinaša obširno poročilo po pripovedovanju nekega častnika o bojih 78. osješkega domobranskega polka pri Črnem vrhu.

Dne 9. septembra smo dobili ponovni ukaz, da gremo v Srbijo, ali sedaj ne daleč od Zbornika. Imeli smo nalogo, da skupno s 3. brigado osvojimo Črni vrh, ki je visok 708 metrov. Napredovanje je bilo silno težavno. Rabili smo osem dni predno smo prišli do Črnega vrha; zavzeli smo pa višine čez štiri dni. Bili so dnevi, ko smo prekoračili samo en kilometer, ker smo morali vsak breg za bregom vzeti z naskokom. Srbi so branili svoje izvrstne pozicije — kar se mora priznati tudi sovražniku — z redkim junaštvom, ali bili so končno od naših čet redno potlačeni. Po mnogih težkih in trdovratnih bojih, ki bodo zapisani z zlatimi črkami v zgodovini osješkega domačega polka, je naša ofenziva slednjič energično napredovala. Vsako zasedeno točko smo morali braniti pred močnejšim sovražnikom. Srbi se v bregovih bore najrajši z ročnimi bombami.

Odkar smo osvojili Črni vrh, ni pretekel dan, da bi Srbi ne poskušali vzeti nazaj svojih izgubljenih pozicij. Zadnje dni smo mnogo trpeli vsled slabega vremena. Dne 23. septembra so naše čete zmagonosno napredovale z devizo: »Hrabro naprej! Za kralja in domovino!«

KAKO JE V SRBIJI IN V BELGRADU.

O tem pripoveduje neka francoska vzgojiteljica, kateri se je posrečilo pobegniti iz Belgrada v Novi Sad: Naloga srbskih žen je priti za hrbet sovražnikov, nakar iz koruznega polja postreljajo častnike. V Belgradu ni mnogo vojaštva, pač pa toliko več franktijerjev. Ko sem zapuščala Belgrad, je poleg po avstrijskih topovih razrušenih zidov tobačne tovarne divjal požar. Alkalajeva kartonažna tvornica, pivovarna in neka tvornica za izdelovanje trikotov so porušene. V mestu samem so zgorela poslopja srbskega vojnega ministrstva, častniški kazino, poslopja restavracije Slavija in črnogorsko poslaništvo. Blizu konaka je zgorelo kino-

gledališče Kolosseum. Več granat je padlo v hotel Moskva. Najstrašnejše je opustošen Kalinogdan. Kneza Mihajla ulico, poslopje srbsko-francoske banke, vseučilišče in saborsko cerkev je tudi uničil požar. V Belgradu je ostalo le najubožnejše prebivalstvo, kdor je le mogel, je pobegnil. Četaši kolovratijo po mestu, videla sem tudi ruske vojake; da celo francoske častnike, ki so, kakor

sem čula, pripadali skadrskemu francoskemu oddelku.

V SRBIJI NI KOLERE.

Solija. Srbski korespondenčni urad poroča z dne 4. oktobra: Vesti, ki so jih prinesli inozemski listi zadnje dni, da divja v Nišu kolera, so popolnoma neutemeljene. Niti v Stari, niti v Novi Srbiji se ni dognal niti en slučaj kolere.

Balkanska zveza.

Vsi čutiljo živo potrebo po nji, pa je ne morejo uresničiti.

»Piccolov« stalni poročevalec iz Soluna pošilja svojemu dnevniku zanimivo poročilo. V vseh političnih krogih na balkanskem polotoku se dosti govori o tej zvezi in soglasna je želja, jo skoro uresničiti. Toda kakor hitro se hoče iz teorije preiti v prakso, nastane nespornost. Glavno oviro vidijo v Bolgariji, ki stavi kot pogoj za pristop, da se ji odstopi ozemlja, do katerih ima baje pravico. Najvplivnejši grški list v Solunu piše, da vse kaže, da srbska vlada načeloma priznava te bolgarske zahteve in je zato pripravljena odstopiti Bolgariji okraja Kočane in Štip. Toda bolgarska vlada zahteva tudi monastirski okraj, ki ga ji pa Srbija noče dati. V Rumuniji so se oglašili vplivni možje, ki priporočajo gotove koncesije Bolgarski, da se končno vendar ustvari trajno ravnotežje na Balkanu. Vlada svojega mnenja še ni izrazila in zato se ne ve, kakšno bi bilo njeno stališče oni dan, ko bi se to vprašanje stavilo uradno. Za Grčijo se ve čisto gotovo, da grška vlada ne pripusti prav nobene teritorialne kompenzacije. V tem oziru se Grške ne more postaviti v isto vrsto z Rumunsko in Srbijo. Če je Grška zavzela nekaj malo okrajev, kjer prebivajo Bolgari, je pa na drugi strani žrtvovala v korist Bolgarske mnogoštevilno grško prebivalstvo v Traciji. Tedaj ni Grška dolžna Bolgarski, ampak ta bi morala odškodovati Grško. Če bi pa ostale vlade sklenile koristen sporazum za vse, bi Grška lahko nudila svojim sosedom velike in važne ugodnosti s tem, da ustanovi carinsko zvezo. Bolgarski politični krogi pravijo, da iz zemljepisnih in gospodarskih ozirov potrebujejo nekaj grškega ozemlja. Ustanovitev carinske zveze pa bi lahko zadostno v vsem obsegu zadostila bolgarskim potrebam, in to brez žalostnih in neupravičenih žrtev za Grško. Naj bo izid evropske vojne tak ali tak, balkanska zveza si stavi za nalogo postaviti jez rovarstvu raznih velevladi na balkanskem polotoku. Tudi če bi kaka balkanska država razširila svoje meje, more samo zveza vseh držav rešiti samostojnost in čast vsake posamezne. In ker kažejo vsi balkanski politični krogi dobro voljo, bi bilo greh zamuditi to priliko, da se uresniči sporazum, ki bo edino lahko zagotovil balkanskim narodom mir in prospeh.

Nemci uničili francosko topničarko in obstreljevali Papele.

Francosko mornariško ministrstvo uradno naznanja: Nemški križarki »Scharnhorst« in »Gneisenau« sta pripluli 22. septembra pred Papete (na Tahitiu v Tihem oceanu) in sta razstrelili malo topničarko »Zélée«, ki leži od 14. septembra nadalje razorožena v pristanišču. Nemški križarki sta nato obstreljevali odprto mesto Papete in sta se nato peljali naprej. Poročevalec izraža

upanje, da ladjama najbrže kmalu zmanjka premoga. Wolffov urad pristavlja s poučene strani francoskemu uradnemu poročilu, da Papete ni odprto mesto, marveč da je brani ena utrdba in tri baterije, ki so z 20 topovi oborožene.

× × ×

Obe veliki nemški križarki, ki sta se, ko je izbruhnila vojna, nahajali v Vzhodni Aziji, križarita torej že precej časa po morju in škodujeta sovražniku, kolikor le moreta. Če upa francoski mornariški minister, da jima kmalu zmanjka premoga, se moti. Angleška poročila o delovanju križarke »Emden« namreč trde, da Emden, predno uniči zaplenjene angleške ladje, vedno premog preloži in izpopolni z njim svoje zaloge.

Francoska vlada hoče odločitve na bojišču. Kakor poroča »Figaro«, je francoska vlada vse potrebno pripravila, da bo odločitev padla še pred koncem tega tedna.

Nemci pri Činglavu vrgli Japonce in Angleže nazaj.

Posebni poročevalec »Berliner Zeitung am Mittag« poroča: Ob prvem napadu na postojanke pehote v Činglavu so bili združeni Japonci in Angleži z izgubami 2500 mož vrženi nazaj. Uničevalno so učinkovale nemške mine, topovi in strojne puške. Desno krilo zaveznikov sta uspešno obstreljevali avstro-ogrsko križarka »Kaiserin Elisabeth« in nemška topničarka »Jaguar«. Nemške izgube so bile neznatne. Japonci pričakujejo ojačenj z Japonskega.

Berolin, 6. okt. (Kor. urad.) Celokupno časopisje pozdravlja uspešno pomoč avstrijske križarice »Kaiserin Elisabeth« v Činglavu in dejstvo, da se orožno bratstvo z monarhijo utrjuje tudi na Daljnem Vzhodu v skupnih bojih in uspehih.

Francozi ustavili ubegli laški podmorski čoln.

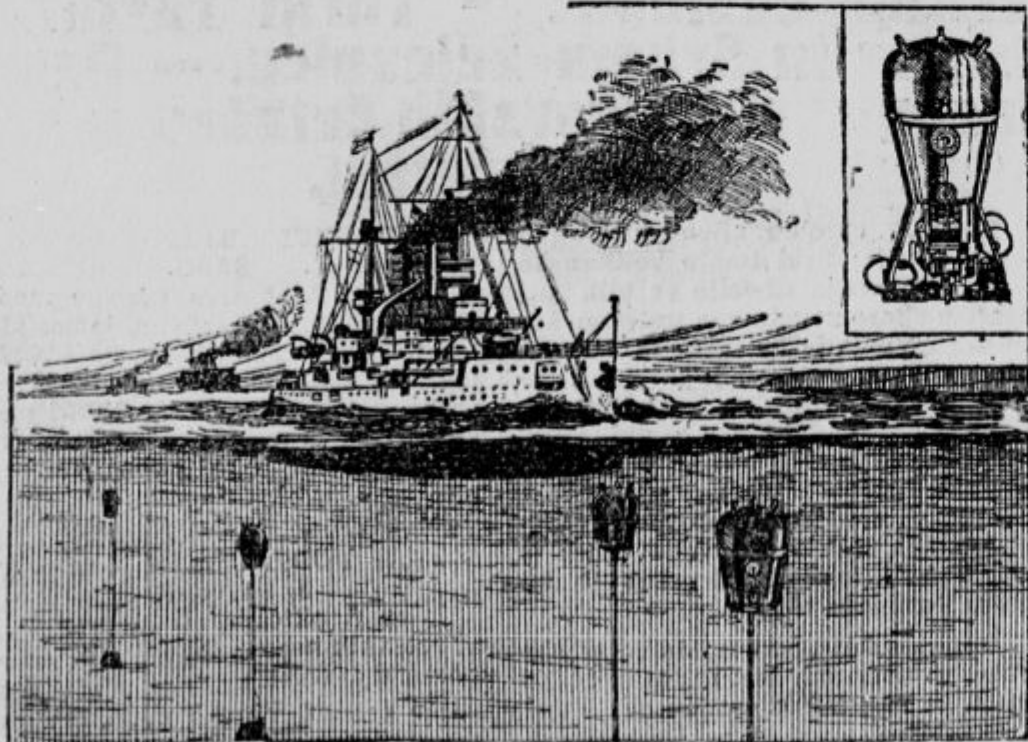
»Giornale d'Italia« poroča iz mesta Ajaccio: Izginoli podmorski čoln iz San Giorcio leži v pristanišču v Ajaccio, kamor je priplul v nedeljo, zastražen od francoskih vojaških oblasti. Ko je podmorski čoln priplul iz San Giorcio na odprto morje, je njegov poveljnik Belloni moštvo sporočil, da ima tajno nalogo in da mora čoln v Ajaccio. Ko so prišli v Ajaccio, je drugi poveljnik Recchi pregovoril moštvo, naj se upre, češ, da se mu zdi obnašanje Bellonija sumljivo, in naj se ves dogodek naznani francoski oblasti. Francoske pomorske oblasti so čoln zastražile in ves dogodek vladi sporočile. Ta je ukazala, naj se čoln zadrži in se laški vladi vrne. Laški torpedni rušilec, ki bo čoln v Spezzijo pripeljal, je že na potu v Ajaccio.

Amerika za mir.

Newyork, 5. oktobra. (Čez Berlin, K. urad.) Na včerajšnjem mirovnem shodu je rekel Bryan, da predsednik Wilson nepotrepljivo čaka prilike, da

Samotna straža na reki Maas.

Mina.

stori nove korake pri oblasteh, da se doseže mir med vojskujočimi se narodi. Včeraj so bile vse cerkve in sinagoge močno obiskane. Danes prinašajo jutranji listi mirovni govor newyor-

škega nadškofa kardinala Farley ter enake govore pastorej, duhovnikov in rabincev. Tudi po drugih krajih Združenih držav so se včeraj vršili shodi v prilog miru.

Združeno prodiranje nemške in avstrijske armade proti Rusom. — Rusko prodiranje proti Suwalki ustavljeno. — Na Ruskem Poljskem Rusi vrženi proti Ivangorodu. — Hudi boji na Ogrskem. — Ruski napadi odbiti.

Združene avstrijsko-nemške čete, ki operirajo severno od Vislu, so pri Opatowu in Klimontowu vrgle Ruse nazaj proti Visli in zavzele pri Sandomiru rusko omotje. Sandomir leži na ruski strani ob Visli, kakih 15 km pred izlivom Sane. 22 kilometrov zahodno od Sandomira leži Klimontow, 15 km severno od tega kraja pa Opatow. Ker je Visla vsled deževja zadnjih tednov močno narasla, je prehod čez njo zelo otežkočen. Zato zna nastati tu za Ruse precej kritičen položaj. Od Klimontowa proti Visli poglone ruske čete so najbrže pri Sandomiru šle preko Visle, kjer so tam sedaj naši zavzeli omotje. Te ruske čete se sedaj nahajajo v kotu, ki ga tvori Visla in San. Pri Opatowem poraženi Rusi so se pa skoro gotovo morali obrniti proti Sawichostu, ki leži kakih 32 km vzhodno ob Visli tam, kjer se vanjo izliva San.

Tudi v Galiciji južno od Visle prodirajo naše čete uspešno. Pri Tarnobrzegu, ki leži ob Visli na gališki strani, so naše čete premagale neko rusko infanterijsko divizijo.

Rusija je vsega skupaj postavila proti avstrijsko-nemški meji 32 aktivnih armadnih zborov in 32 rezervnih divizij. Od teh je operiralo proti vzhodni Pruski 11 in pol armadnih zborov, in sicer narevska armada (5 zborov) in njemenska armada s šest in pol armadnimi zbori. Po tem računu se nahaja proti avstrijski armadi nad 20 ruskih armadnih zborov in veliko število rezervnih divizij. Koliko je teh divizij, se niti približno ne more reči, ker ne vemo, koliko teh divizij je še na Poljskem in v notranji Rusiji, da vzdržujejo mir, in koliko divizij je bilo z narevsko armado vred poraženih. Nekateri listi so po angleških virih prinesli vest, da se zbira na Ruskem nova petmilijonska armada, ki stoji pod vrhovnim poveljstvom ruskega carja. Ta armada bi istočasno korakala proti Dunaju in Berlinu. Te vesti so očitno precej pretirane.

Na severu so pričeli Rusi z ofenzivo čez Njemen proti guberniji Suwalki. Nemci so premagali levo krilo te ruske armade in s tem dosegli, da se je to krilo ustavilo ali pa celo pričelo umikati proti Grodnu. Da bi se vršili boji s središčem in desnim krilom te ruske armade, se uradno dosedaj še ni poročalo. Nova ruska ofenziva dokazuje, da so imeli Rusi tamkaj še močne rezerve, ki so se združile z ostanki v vzhodni Pruski poražene ruske armade. Skoro gotovo so došle nove čete iz petersburškega vojaškega okraja in pa tudi iz varšavskega okraja, ker je tu železniški promet popolnoma neoviran. Hindenburga čaka po vsem tem precej težka naloga.

BOJI NA SEVERU.

Dunaj, 6. oktobra. (Uradno.) Nenadno prodiranje nemških in avstrijskih bojnih močij, je Ruse popolnoma presenetilo. Rusi so prestavili močne sile iz Galicije na sever, bili so pa pri svojem poizkusu v smeri proti Opatovu prekoračili Vislo, od zveznih armad vrženi preko reke nazaj. Naše čete so zavzele omotje pri Sandomiru. V Galiciji prodiramo po načrtu. Pri Tarnobrzegu so naši premagali neko rusko infanterijsko divizijo.

Namestnik generalnega štaba pl. Höfer, generalni major.

Berlin, 7. oktobra. (Uradno.) Na vzhodnem bojišču se je ruski pohod proti Vzhodni Prusiji v guberniji Suwalki ustavil. Pri Suwalki napadamo od včeraj naprej sovražnika zmagovito.

Na Ruskem Poljskem so pregnale nemške čete 4. oktobra eno rusko gardno strelno armado iz utrjene pozicije med Opatov in Ostrovic; vjele so 3000 Rusov, več topov in strelnih pušk.

Dne 5. oktobra smo napadli pri Radomu dve in pol ruske kavalerijske divizije in dele glavne rezerve iz Ivangoroda in jih zagnali proti Ivangorodu. (Ostrovic leži severozahodno od Opatova, Ivangorod pa blizu 100 km severno ob Visli.)

BOJI NA OGRSKEM.

Budimpešta. Ogrski listi poročajo iz Munkasza: Rusko brigado, ki je čez Uzsoški prelaz prodrla na Ogrsko, so naše čete vrgle 10 kilometrov na drugo stran Siankia. (Sianki leži ob gališko-ogrski meji na vrhu Uzsoškega prelaza.)

»Budapester Korrespondenz« objavlja (5. oktobra zvečer) sledeči komunikat: Ruske čete, ki se nahajajo v stolici Marmaros, niso danes poskusile prodirati. Ojačenja, odposlana k našim četam, ki so deloma še včeraj dohajala, so došla danes polnoštevilno na določena jim mesta. Z vso gotovostjo se zato lahko pričakuje, da bodo tiste ruske čete, ki se še nahajajo v Marmaros-Szigetu, kmalu potisnili iz dežele. Drugod na Ogrskem ni nikjer Rusov.

Budimpešta. Uradno se poroča z dne 6. oktobra: Naše čete so mogle tudi pri Marmaros-Szigetu začeti že z ofenzivo; Ogrska bo, kakor upamo, v najkrajšem času od ruskih čet popolnoma očiščena. Tudi nosamezne male oddelke tiste kolone ruski hčeti, ki so se po gorskih potih priplazile v ogrski komitat Beszterze-Naszod, čaka uničenje ali pa nagel beg. Za zdaj so ustavili njeno prodiranje nekateri tam se nahajajoči orožniki. Vojaške sile, ki so potrebne, da končno onemogočijo cel poskus, so že na potu. Na vseh ostalih drugih prelazih prodiramo čez ogrsko mejo zmagovito naprej.

Budimpešta. Ogrski brzojavni urad poroča z dne 6. oktobra iz Nyiregyhaza:

Uradna vest iz Huszta pravi, da stoje naše čete od 5. oktobra opoldne naprej pri Tecsö z Rusi v hudem boju. Naše čete so izrgale Rusom korak za korakom njih postojanke. Pri Kracsfalvi se je vršil ravnotako hud boj, ki se je končal s popolno zmago naših čet. Rusi so bili deloma uničeni, deloma vjeti. Prednjo črto je tvorilo tu 2000 poljskih legionarjev.

(Tecsö leži v dolini ob reki Tisi ob železnici, 27 km zahodno od Marmaros-Sziget in 27 km vzhodno od mesta Huszt.)

(Kracsfalva — najbrže Harsfalva — je majhen kraj ob reki Vecsa, oddaljen 25 km severno od Munkača.)

RUSI ZAPUŠČAJO BUKOVINO.

Budimpešta, 7. oktobra. »Budapester Hirap« poroča, da so Rusi skoro popolnoma izpraznili Bukovino, kar lahko beležimo kot prvi uspeh naše nove ofenzive na severu. Ogrski notranji minister je prejel uradno poročilo, da se v prihodnjih dneh pričakuje povratek oblasti v Marmaros-Sziget. Grof Tisza je izrazil upanje, da se bodo begunci iz Marmaros-Szigeta lahko v dveh do treh dneh vrnili domov.

RUSI V MARAMAROSU.

»Pester Lloyd« o tem podrobneje poroča: Tudi dopoldne 6. t. m. ni bilo resnih bojev med v Marmaros vpadlimi Rusi in našimi pri Hosszmezöju zbranimi silami, a naše čete so že v stiku s sovražnikom, ki je odposlal posamezne varnostne patrulje proti jugovzhodu. V mestu Marmaroszigetu vlada relativno red in mir in ni po došli poročili, ruska posadka povzročila nobenih izgredov. V stolici Bereg, ki so jo Rusi že popolnoma zapustili, so pričele že uredovati krajne in okrajne oblasti. Uprava povsod zopet redno posluje; v celi stolici vladata mir in red. Ravno tako slovejo poročila iz stolice Ung, kjer se je že zadnja straža ruskih čet umaknila čez prelaz Uzsok. Naše čete zasledujejo tam sovražnika že na galiških tleh.

IZPRAZNITEV ČERNOVIC.

Cenzurirani graški listi priobčujejo danes poročilo svojega poročevalca iz Krakova:

Kakor je znano, je vojaška oblast iz vojaških ozirrov proglasila Černovice za odprto mesto in odpoklicala vojaštvo iz mesta. Kakor hitro so to zvedeli Rusi, so takoj poslali v Černovice prednje straže, a koj za temi oddelke pehote. Naše čete so zapustile mesto 2. septembra, a istočasno so se tudi izselili številni premožnejši meščanje. Eno uro po odhodu našega vojaštva so se pojavili že večji oddelki ruskih prednjih straž.

Rusi niso posebno važnost polagali na zavzetje Černovic, o tem priča dogodek, ki sem ga doživel. Vojaku, ki me je ustavil, sem dal 20 kron; globoko se je poklonil in dovolil oditi z zagotovilom popolne svobode. Prepričan sem se torej že takrat, da ni v mestu nič takega, kar bi moglo prebivalce vznemirjati. Varstvo nad mestom sta takoj prevzela brata Gerovski, znana iz moskalofilskega procesa v Černovicah, ki se jima je bilo posrečilo uiti na Rusko.

Ko so se v mestu pojavile ruske čete, sta nastopila takoj tudi ta dva v mestu, a vse, kar se je storilo, je izviralo po njih priporočilih in ukazih. Takoj so Rusi prišli najbolj znane meščane, župana černoviškega dr. Weisbergerja, podžupana dr. Popoviča, dvornega svetnika Duženkewiča, urednika Menzla, dr. Lazarusa in še enega mestnega svetovaleca, katere so nemudoma poslali v notranjost Rusije.

Dr. Lazarus je bil kot državni pravdnik obtožitelj v znanem procesu Gerovskih. Upravo mesta so Rusi poverili černoviškemu odvetniku dr. Bocancei, ki je zagovarjal v procesu brate Gerovskije.

Iz krogov bukovinskih poslancev se poroča: Mestni poveljnik v Črnovicah je postal general Zevrejenov, za mestnega stolnika (župana) je imenovan Rumunc dr. Boranciu, njegova namestnika sta dr. Hackmann za Nemce in dr. Skabov za Jude. Bukovinske dežele in finančne oblasti so začasno premeščene v Dorno Natro. Rusi so prvotno mestu Črnovice naložili vojni davek 600.000 rubljev; a to vsoto so pozneje znižali na 300.000 rubljev. Rusi so razstrelili vodovod in so v okolici zelo pustošili. Med drugim so zažgali čarobno palačo grško-orientalskega metropolita. »Odeskija Viedomosti« poročajo: 23. septembra je došel v Črnovice novoimenovani ruski gubernator. Ob tej priliki je bila v mestni hiši slavnostna seja. Črnoviški župan dr. Boranciu je zagotovil, da se bo prebivalstvo mirno, kakor do zdaj, zadržalo in da ne bo ničesar proti ruskemu vojaštvu podvzelo. Ruski gubernator je odgovoril, da je v interesu meščanstva, da vzdrži mir in red.

Nadalje poročajo graški listi sledeče: Mesto je izročil Rusom župan. Dve uri pozneje so Rusi vkorakali v Černovice. Prvi so prijezdili jezdeci, Čerkezi iz Kavkaza, divje postave z dolgimi, raznobarvnimi plašči; nekateri tudi s kožuhi na rami. Glave so jim pokrivalo dolge čepice s kožuhovino vun obrnjeno. Patrone so nosili v pasu, ki je bil ovit okoli prs. Njih konji so majhni, podkovani sta pri konjih le sprednji nogi.

Na trgih je stalo černoviško prebivalstvo in je z veliko radovednostjo ogledovalo došle Ruse, ki so korakali pred mestno hišo. Ko je že prikorakalo mimo več ruskih vojev z godbo, je prijezdil star, velik častnik. Reklo se nam je, da je to general Aljutinov. Ukazal je vojakom, naj jezdarijo okoli, najbrže zato, da bi mi dobili vtis, da je v mestu veliko Rusov. General naenkrat na trgu obstoji in vojake nagovori. Zahvaljeval se jim je, ker so mu pomagali, da je »osvojil« Černovice. Pozabil jim je povedati, da so mesto naši vojaki že pred tremi dnevi zapustili. Nekateri ruski kavalristi so nato na trgu kazali svoje bravure v jahalni umetnosti.

MINISTRI PRI CESARJU.

Dunaj, 5. oktobra. Danes dopoldne je sprejel cesar v daljši avdienci vojne-ga ministra vit. pl. Krobotina, popoldne pa zunanjega ministra grofa Berchtolda.

ARMADNI POVELJNIK GENERAL AUFFENBERG NA DUNAJU.

»Neues Wiener Journal« poroča: Armadni poveljnik general pehote Moric Auffenberg, zmagovalec pri Zamostju, ki je, kakor se je poročalo, obolel, je došel v petek na Dunaj. Njegovo zdravje se je že toliko zboljšalo, da najbrže kmalu zopet odpotuje na bojišče.

SIN GROFA BERCHTOLDA V ARMADI.

Korespondenca Wilhelm poroča, da je stopil sin grofa Berchtolda kot prostovoljni rekrut v armado, in sicer v 6. dragonski polk.

RENNENKAMPF IZPREMENIL SVOJE IME.

Krakov. Tukajšnji listi poročajo, da si je ruski general Rennenkampf izpremenil svoje nemško ime v Bije-goboj.

LIBAV V NEVARNOSTI. — SODIŠČA PREMEŠČENA V MOSKVO.

»Baseler Nachrichten« poročajo iz Moskve dne 1. oktobra: Tu se je otvorilo libavsko okrožno sodišče. Premestili so se z vsemi arhivi v Moskvo, ko se je odločila bitka pri Saldavu. Premestili so tudi oblasti iz Rige in iz Windaua.

RUSI SE NA FINSKEM PRIPRAVLJAJO.

Iz Stockholma se poroča: S Finskega in iz Rusije je pošta v švedska pristaniška mesta izostala. V Toneo došli begunci s Finske poročajo, da so pričeli ob celem finskem obrežju graditi močne utrdbe in postavljati težke topove. Na Finskem stoji več ruskih azijskih armadnih zborov. Ne ve se, za kaj da so določeni.

POLJSČINA DRŽAVNI JEZIK.

Iz novih pruskih okrajev na Ruskem Poljskem se poroča, da so nove nemške civilne oblasti izjavile, da sta nemščina in poljščina enakopravna državna jezika.

OSTMARKA PRENEHA DELOVATI KOT PROTIPOLJSKO DRUŠTVO.

Berlin, 6. oktobra. (Koresp. urad.) Glasom poročila v »Lokalanzeigerju«, je glavno predsedstvo »Ostmarke« z ozirom na hvalevredno zadržanje Poljakov v sedanjem vojnem času sklenilo, da se delovanje društva ustavi in organizacija postavi v službo »Rdečega križa«.

NEMŠKO-POLJSKI VOJNI LIST NA RUSKEM POLJSKEM.

Berlin, 6. oktobra. (Koresp. urad.) Glasom poročil v časopisju izhaja na Ruskem Poljskem pod naslovom »Gazzetta Wojenna« (Kriegszeitung) tednik kot uradno glasilo vrhovnega armadnega poveljstva. Prva številka se obravnava na Poljake z zagotovilom, da mora zmagati pravična stvar, ki smejo pričakovati osvobojenja le od zmage Nemčije in Avstro-ogrskce.

RUSKA DUMA SE SKLIČE, DA POKRIJE PRIMANJKLJAJ.

Bukarešt, 5. oktobra. Listi poročajo iz Petrograda, da se koncem meseca oktobra skliče ruska дума, ki bo imela z vojnim davkom pokriti primanjkljaj, ki je nastal vsled tega, ker je država ustavila prodajo žganja.

JAPONSKA POMOČ RUSIJI?

»Vossische Zeitung« poročajo iz Kodanja: »Politiken« objavlja poročilo zanesljivega danskega posestnika iz Sibirije, ki trdi, da je zapazil 26. septembra, ko se je vozil iz Moskve v Memel, in sicer v Dünaburgu, japonske vojaške v Vilno namenjene transporte. Železničarji (!) so pripovedovali, da se je peljalo dozdaj skozi 160 vlakov s 35 vozm iz Vladivostoka in da se prepelje 150 tisoč japon. vojakov. To poročilo, da se japonski vojaki skozi Rusijo prevažajo, ni posebno verjetno. Ponovno se je trdilo, odkar je izbruhnila vojna, da se celo oficijelne japonske osebnosti so ta poročila dementirale in pristavile, da Japonci nimajo poviada, da bi se aktivno vojske v Evropi udeležili in da se hočejo le na vojsko z Nemci v Vzhodni Aziji omejiti.

KAJ PRAVIJO RUSI O SVOJIH NAMERAH.

Graški listi poročajo čez Curih: Ruski listi izrecno naglašajo, da so se Anglija, Rusija in Francija združile le proti Nemčiji, ne pa tudi proti Avstro-Ogrski. Gre za to, da se razbije Nemčija in »prusko junkerstvo«, ne pa, da se uniči Avstro-Ogrska. — »Rusko Slovo« piše, da ni nikakega poviada, da koraka habsburška monarhija z Nemčijo do zadnjega skupaj; osamitev Nemčije mora njen propad pospešiti. Vsekakor mora »zmagovalec v Galiciji« zahtevati, da avstro-ogrška armada demobilizira in da se z avstro-ogrskce vojne mornarice odstranijo njeni težki topvi. — »Ruske Viedomosti« so pripravljene, da sklenejo z Avstro-Ogrsko mir za ceno Galicije, Bosne in Hercegovine.

RUSIJA NI V NOBENI ZVEZI S POBEGIM PODMORSKIM ČOLNOM V S. GIORGIU.

Rim, 6. oktobra. (Kor. urad.) Ruski poslanik naznanja, da je bil pobegli podmorski čoln v ladjedelnici Fiat v S. Giorgiu od Rusije naročen. Ko je izbruhnila vojna, je Rusija ladjedelnico prosila, naj čol pridrži. Rusija z begom čolna, o katerem poroča časopisje, ni nobene zveze.

Bojna črta na Francoskem vedno daljša. — Francoska sili k odločitvi.

»Vossische Zeitung« prinaša poročilo nekakega nevtralnega vojnega poročevalca, ki pravi: Če Francoska sedaj v tej velikanski bitki ne zmaga, je izgubljena, ker se pozneje ne bo več mogla postaviti proti sovražniku kot enakovredna. Poleg pariških ojačenj je dobil general Joffré 200.000 mož iz Provence in 180.000 mož od švicarske meje. Ta armada je prvotno namenjena udreti skozi Švico. Da poživijo pogum v armadi, je francoska vlada nakupila na stotine izvodov laških listov »Secolo«, »Messagero«, »Corriere della Sera« itd., ker so ti listi pisali za Francoze ugodne članke, seveda ne brezplačno. Londonski listi so pa v francoski armadi prepovedani. Sploh Francozi angleške vojake precej postrani gledajo.

Pariški list »Temps« piše: »Vsa poročila iz bojne črte potrjujejo, kar smo mi vedno trdili, da bo vojska zelo težavna in zelo dolga. Odpor Nemcev je jako trdovraten, čeprav se nahajajo v sovražni deželi. Lahko si predstavljamo, kako bi se vojskovali, če bi bili prisiljeni umakniti se v lastno deželo. Mi moramo čakati vpliva ruske in angleške akcije, računati pa moramo tudi z ekonomskim faktorjem. Še zelo daleč je čas, ko se bo dvignil zastor pred zadnjim dejanjem vojne drame.«

Zadnje francosko uradno poročilo o položaju na bojišču se glasi: »V okolici Arrasa so v polnem teku boji, ne da bi se dosegla odločitev. Med rekama Ancro in Somme, kakor tudi med Sommo in Oiso so boji manj hudi. Pri Soissonsu smo napredovali in zavzeli sovražnikove obrambne jarke. Skoro na celi črti vlada mir.«

Francoski vojaški kritiki so mnenja, da pripravlja general Joffré povelje k splošnemu napadu. Čaka edino le še, da bo francosko levo krilo dovolj močno, da lahko prodre sovražno črto.

Londonski vojaški krogi nimajo upanja, da bi francoska vlada dosegla znatne uspehe in ne verujejo, da bi se Francozi mogli še dolgo upirati. O bližnjih vojnih dogodkih si ni treba napravljati nobenih iluzij, ker je treba vedeti, da je nemška obramba na ruski meji veličanska in da je ruska artiljerija slabša kot nemška. S skrbjo gledajo Angleži tudi na Turčijo. Tako poročajo nemški listi iz Kolina.

Berolin, 7. oktobra. Wolffov urad poroča iz glavnega vojnega stana z dne 6. oktobra zvečer:

Neprestani obkoljevalni poizkusi Francozov proti našemu desnemu krilu so razširili bojno fronto severno do Arrasa. Zahodno od Lille in zahodno od Lens so zadele naše čete na sovražno konjenico. V naših protinapadih čez črto: Arras, Albert, Roye ni padla še odločitev. (Lille leži blizu belgijske meje, Lens pa na sredi med Arrasom in Lille.) Na bojni fronti med Oise in Maas pri Verdunu in v Alzaciji - Lotaringiji so razmere nespremenjene.

500 KILOMETROV DOLGA BOJNA ČRTA.

Pariz, 6. oktobra. Francoska bojna črta je sedaj dolga 500 kilometrov. Nemci so zopet pričeli z ofenzivo.

SOCIALISTIŠKI VODITELJI IZGNANI IZ PARIZA.

Rotterdam, 7. oktobra. Listi poročajo, da je general Gallieni izgnal iz Pariza vse voditelje socialnodemokratskih sindikatov, med njimi pet poslancev, zaradi vladni sovražne agitacije med ljudstvom.

IZVRSTEN NEMŠKI NACRT.

Genf, 6. oktobra. Pariški listi priznavajo, da je bila nemška ideja, koncentrirati vse svoje sile na ozemlju pri Roye, žensalna. Tri dni je bila vsled tega Joffréjeva armada v nevarnosti, da jo Nemci prodrejo.

SLUTNJE FRANCOZOV.

»Politiken« poroča iz Londona: Pariški guverner je predlagal generalisimusu Joffretu, naj utrde vsa mesta v okolici Pariza, ki so jih Nemci ob prvem svojem prodiranju brez odpora zavzeli. Utrdila naj bi se mesta kolikor mogoče močno, da zadenejo Nemci pri kakem novem sunku na veliko večje ovire in krepkejši odpor, kakor takrat, ko so avgusta in septembra proti Parizu prodirali. S pritrditvijo generalisimusa se utrjujejo zdaj sledeča mesta: Senlis, Gisors, Saint Maxent, Montmorency, Beauvais, Chantilly, Melun, Nantes in Meaux. Garnizije v teh mestih tvorijo rekruti letnika 1914 in divizije tiste armade, ki jo snuje general Pau v južni Franciji. V Creuzotu izdelujejo ponoči in podnevi težke topove, ki jih sredi meseca oktobra prepeljejo v vojno črto. Wolffov urad pristavlja: To poročilo kaže jasno, da računajo Francozi na to, da bodo Nemci uspešno prodirali.

NEMCI ZOPET ZAVZELI PRELAZ »SCHLUCHT« V VOGEZIH.

Bazel, 5. oktobra. Neki tukajšnji list poroča, da so Nemci zopet zavzeli sotesko

»Schlucht«, južnozpadno od Kolmarja, v Vogezih ter zapodili Francoze čez mejo. Ta važni prelaz so Francozi takoj po izbruhu vojne zavzeli in pustili tam alpske lovce, ki so se dobro utrdili. Prošli četrtek so skušali Francozi od tod prodirati proti mestu Kolmar, pa so jih Nemci odbili. Ves četrtek in petek so gromeli topovi s kratkimi presledki, toda Nemci niso prodirali, ker so vedeli, da so francoske postojanke dobro utrjene. Včeraj jutraj pa so dobili znatno pomoč, to je večje število gorskih baterij. Alpski lovci se niso mogli ustavljati sovražnemu navalu in so se morali po hrabri brambi umakniti. Nemci so se baje polastili treh francoskih gorskih baterij.

POINCARÉ V GLAVNEM STANU.

Rim, 5. oktobra. Iz Bordeauxa se poroča: Predsednik republike je že ob pričetku sovražnosti izrazil željo, da bi pregledal armade, kar pa doslej ni bilo mogoče, ker je moral dan za dnevom predsedovati ministrskemu svetu in ker se je vojna uprava upirala obisku Poincaréja na bojiščih. Ker so pa sedaj razmere take, da dovoljujejo potovanje predsednika republike, se je danes popoldne podal v glavni stan. Spremljata ga vojni minister Millebrand in ministrski predsednik Viviani.

NEMŠKI ZRAKOPLOVCI BOMBARDIRALI COMPIEGNE.

Kodanj, 6. oktobra. Iz Pariza poročajo, da so nemški zrakoplovci bombardirali Compiègne in posebno kolodvor zelo poškodovali.

100.000 AVTOMOBILOV NA FRANCOSEM BOJIŠČU.

New-York, 6. oktobra. Pariški dopisnik raznih ameriških strokovnih listov poroča, da je na francoskem bojišču nad 100.000 avtomobilov.

NOVI FRANCOŠKI MARŠALI.

Berolin, 6. oktobra. Kakor se poroča, bodo poleg Joffréja imenovani za maršale še generali Pau, Castelnau in Gallieni.

NEMŠKI DRŽAVNI ZBOR.

Berolin. Predsednik državnega zbora je sklical prihodnjo sejo na 22. oktober.

DOHOD INDIJSKIH ČET NA FRANCOŠKO.

Cez Christianijo se poroča: Dohod vojaških čet iz Vzhodne Indije na francoska tla se slavi na Angleškem kot velik dogodek. Neka iz Londona došla brzojavka vznošno izjavja: Nov list svetovne povestnice se je odprl, ko se je izkrcal v Marseille cvet cesarske indijske armade. Bil je sijajen prizor na kneze Sikov, Gurkov, Pundžahov in Beludžov, ko so prijezdili, pokriti s turbani, okrašenimi s dragocnimi kamni, na krasnih konjih po cestah, povsod obsipani s cveticami.

EGIPČANI SE PUNTAJO.

Carigrad. »Osmanski Lojd« pravi, da je prišlo med angleškimi četami in egiptovskimi domačini do krvavih spopadov, zlasti v Kairi in Aleksandriji. Domačini se branijo zapustiti Egipt in iti na vojsko v Evropo.

136.000 ANGLEŠKIH REKRUTOV V ALDERSHOTU.

London. »Daily Chronicle« piše iz Aldershot, da se tam uri blizu 136.000 vojaških novincev, kakor hitro bodo gotovi, odkorakajo na fronto. Urjenje pa ne gre posebno dobro naprej kljub največim naporom, ker pogrešajo čete dobre opreme. List prosi obistnino, naj pomaga. Prinese naj: srajce, nogavice, žepne rute, jermene za čevlje, pisarniške potrebščine in pipe za škotske polke. Kaka potreba vlada, pravi list, se razvidi iz tega, da nima niti en častnik pri kompaniji 1. Kitchenerjeve armade daljnogleda.

JEKLENE HIŠE ZA ANGLEŠKE ČETE.

Berolin, 6. oktobra. »Morning Post« poroča iz Washingtona, da je Angleška kupila 100.000 jeklenih plošč, da napravi jeklene hiše za svoje čete. Take hiše se lahko hitro sestavijo in razdero.

90.000 »SUMLJIVIH« INOZEMCEV NA ANGLEŠKEM ZAPRTIH.

London, 7. oktobra. »Daily Mail« poroča, da je angleška policija aretirala nič manj kot 90.000 »sumljivih« inozemcev in jih zaprla v velike ujetniške tabore.

LAŠKI PROSTOVOLJCI NA FRANCOSEM.

Rim, 6. oktobra. Z italijanskimi prostovoljci Francozi čudno postopajo. Vtaknili so jih v legijo tujcev in so jim dali za častnike korporale. Laški listi svara prostovoljce, naj nikar ne vstopajo v francosko armado, ker Italija sedaj sama potrebuje svoje sinove.

× × ×

Tudi Portugalska napove vojsko?

Ekspedicija Portugalske Angležem na pomoč.

V Lizboni se je zbrala velika množica, ki je bila navzoča, ko so vkrcavali v ladje čete, namenjene, da odrinejo v Afriko Angležem na pomoč. En del od 3000 mož so vkrcali na angleški parnik »Durham Eastle«, ki jih je odpeljal v Mozambique; portugalski parnik »Mozambique« je pa vkrcal ostale, v Angolo določene vojake. O pravem namenu ekspedicije ni nihče popolnoma na jasnem. Vse se dela zelo skrivnostno. Med mnogimi ugibanji se tudi čuje, da bodo Portugalci sodelovali predvsem v bojih za zavzetje nemških kolonij. Neki voditelj vojakov je izjavil, da bodo portugalski vojniki večinoma izvajali policijsko službo in da bodo šli le prisiljeni v boj. Ker je med odposlanimi vojniki veliko monarhistov, ki so jih za ekspedicijo nalašč določili, da jih odstranijo, se izraža bojazen, ki morebiti ni neupravičena, da se je pripravljala vojaški upor. Upor bi

imel namen monarhijo obnoviti; več vojakov se je branilo korakati pod republikansko zastavo. Pobegnili je tudi 50 vojakov; od teh so ujeli samo štiri. Kako se je vlada bala, dokazuje najbolje dejstvo, ker so poslali posebej orožje in municijo; 3000 vojakov je brez orožja odpotovalo. Bivšemu kralju Don Manuelu gre zahvala, da se ugodna prilika za vstajo ni porabila in da je na zunaj ostalo vse mirno; pisal je namreč pismo, naj v tem resnem času vsi Portugalci ostanejo složni za blagor domovine in da naj opuste vse politične spore. Več generalov, med njimi tudi voditelj monarhistov, Continho, se je nato vladi ponudilo, a jih je odklonila; republikansko časopisje jih pa za njih blagodušno ponudbo psuje. Položaj Nemcev je ostal neizpremenjen. Nemški poslanik je izdal oklic, ki poziva vse Nemce na Portugalskem, naj prispevajo za rodbine, katerih reditelji se nahajajo v vojski.

Portugalska armada šteje na papirju okoli 220.000 mož z 480 topovi. Nekateri vesti pa pravijo, da del portugalske armade pride na pomoč Francozom na francosko bojišče.

Boji za Antwerpen.

PRED ANTWERPNOM NIČ NOVEGA.

Berolin, 7. oktobra. (Uradno.) Iz Antwerpna se ne poroča danes nič posebnega.

ANTWERPEN BRANI PET ARMADNIH ZBOROV.

Kodanj, 6. oktobra. »Times« pišejo: Antwerpen ni zavarovan samo s forti, ampak tudi z drugimi obrambnimi sredstvi, katere so napravili zadnjih 6 tednov. Seveda te utrdbe nimajo proti nemškim topovom take odporne sile kakor oboroženi forti. Antwerpen brani pet armadnih zborov.

POLOŽAJ V ANTWERPNU.

Dopisnik londonskega lista Times v Antwerpnu piše:

V mestu samem se ne pozna, da je sovražnik blizu. Bombardiranje se godi tako daleč, da se v mestu ne sliši. Ceste so celi dan polne ljudskih mas;

Trojni sporazum proti Turčiji.

V Carigradu je razburilo poročilo, da je trojni sporazum izročil Turčiji ultimatum. Splošno se sodi, da mora vlada ultimatum kratko odkloniti. Oficijelnih poročil o položaju še ni.

Konec samostojne Mongolije.

Listi poročajo, da seje kutuhtu iz Urge, potem ko so se iz Mongolije umaknile ruske čete, prostovoljno ponudil pekinški centralni vladi, da se ji podvrže. To pomeni konec mongolske samostojnosti.

Afganistanska vojska v Indiji.

Bukarešt. »Vitorul« poroča iz Carigrada: Afganistanski uradni list v Kamdaharu poroča, da je afganistanska vojska, ki šteje 40.000 mož, prišla v Indijo in zasedla Pašavar. Druga armada je prekoračila rusko mejo in napreduje proti Turkestanu.

Prvi boji na Kavkazu.

Sofijski »Dnevnik« poroča iz Carigrada: Že nekoliko dni se vrše na Kavkazu manjši boji med turškimi in ruskimi četami. Turki so ujeli 8 ruskih častnikov in 80 vojakov.

Rumuni se ne dajo nahujskati.

Bukarešt, 6. oktobra. (Kor. ur.) Iz gonje nekaterih bucareških listov izvaja »Independente Roumaine« naslednje zaključke: Agitacija enega dela rumunske javnosti je pri sosedih vzbudila mnenje, da je spor med ljudstvom in vlado neizogiben. V očigled patriotične namene zadržanju celega naroda se ta ničvredna izivanja sama po sebi sesedajo v nič. Domoljubnost, ki so jo hujskači po poklicu za trenotek zapeljali, zanika anarhistična hujskanja, s katerimi se deluje proti stalnim narodnim koristim rumunskega plemena.

CESARICA EVGENIJA KRALJU KAROLU.

Kopenhagen. Bivša francoska cesarica Evgenija je pisala rumunskemu kralju Karolu dolgo pismo; spominja ga na podporo, ki jo je izkazal njen soproj cesar Napoleon III. Rumuniji, ko se je trudila, da postane samostojna. Ona prosi kralja, z ozirom na bodočnost svoje države in na svoj lastni položaj, da se ne upira dalje željam svojega naroda in da se približa trojnemu sporazumu.

ne najdejo miru pri svojem delu. Na glavnih ulicah so tlakovi razdrti in kamni se uporabljajo za barikade. Vojaški avtomobili Rdečega križa prihajajo in odhajajo z ranjenci nepretrgoma v mesto od zunanjih fortov. Ljudstvo kar oblega te vozove, da izve kaj novega s fronte. Iz mest: Liezze, Düffel in drugih krajev v okolici prihajajo begunci trumoma. Njih obrazi so podoba največjega obupa in reve.

BELGIJSKI KRALJ BEŽI IZ ANTWERPNA.

Köln. »Kölnische Zeitung« poroča iz nizozemske meje, da tamkaj pričakujejo belgijskega kralja. Kraljevi arhivi so poslani iz Antwerpna v Ostende.

OBKOLJENA BELGIJSKA ČETA.

Rotterdam, 6. oktobra. Neko belgijsko četo je pri Tournerbride nemška artiljerija obkolila.

RUMUNSKI KRALJ IN PRESTOLONASLEDNIK SOLIDARNA.

»Lokalanzeiger« poroča iz Bukarešta, da so Rusofili trdili, da si glede na smer politike rumunski kralj in rumunski prestolonaslednik nasprotujeta. Prestolonaslednik je pa izjavil, da če rusofili nameravajo kralja prisiliti, da odstopi in da prisili kraljestvo, da se trojnemu kraljestvu pridruži, bi tudi on ne zasedel prestola.

Esad predsednik začasne albanske vlade.

Drač, 5. oktobra. Agencija »Stefani« poroča: Včeraj je bil Esad paša imenovan predsednikom začasne vlade. Esad je bil dal senatu za ta korak rok do včeraj ob dveh popoldne in je nekoliko časa prej zasedel važne strategične točke mesta po svojih Albancih, ki jih je 10.000. Senatorji so si po imenovanju predsednika čestitali na zaupanju, ki ga vanj stavi albanski narod.

Epiroti izpraznili Berat?

Valona, 4. oktobra. Po boju z Albanci so Epiroti danes izpraznili Berat, pustivši v albanskih rokah štiri topove, dve mitraljezi in več jetnikov. Boj je dolgo časa trajal in je bil krvav. Albanec sta poveljevala mufti (glavar) iz Elbasana, Kiamil Mussa, in mufti iz Tirane, Mustafa. V Valoni so vest o osvoboditvi Berata sprejeli z veliko radostjo. Pred Valono je italijanska križarka »Agordata«. Slavnostnemu vходу Esada paše v Drač bo sledil vhod Izmaila Kemal bega v Valono. Čuje se, da se že nahaja v pristanišču Bari, odkoder se s prihodnjim poštnim parnikom odpelje v Valono. Njegov namen je baje, ustanoviti v Valoni avtonomno vlado. To bo pričetek nove Albanije, sestavljene iz avtonomnih okrajev po švicarskem vzorcu.

Razna poročila.

BIVŠI MINISTER DR. PL. RANDA UMRL.

6. oktobra dopoldne je umrl v Dobrichowcu bivši minister, predsednik češke akademije »Cesar Franc Jožef«, član gosposke zbornice, Anton vitez pl. Randa.

Praga, 6. oktobra. (Kor. urad.) Večerni »Narodni Listy« poročajo: Danes opoldne nenadoma umrl bivši minister dr. pl. Randa je bil do včeraj zvečer zdrav in izvrstno razpoložen. Ponoči se mu je dvakrat udrla kri in danes dopoldne tretjič, nakar je nastopila smrt.

† KNEZ ADOLF JOŽEF SCHWARZENBERG.

Praga, 6. oktobra. (Kor. urad.) Danes zjutraj je na gradu Libejita umrl knez Adolf Jožef Schwarzenberg v starosti 82 let.

KANAL Z MINAMI ZAPRT.

Kristlanijska, 4. oktobra. (K. urad.) Oficijsko se naznana, da je kanal od sobote — med 51 in 52° severne širine — z minami zaprt.

Dnevne novice.

+ Družba sv. Mohorja šteje letos 78.361 udov, to je 90 več nego prejšnje leto. Prihodnje leto izda družba knjigo: »Zgodovina c. in kr. pešpolka št. 17.«

+ Najmlajša pravnukinja našega cesarja. Grofica Elizabeta Waldburg-Zell, hči nadvojvode Franca Salvatorja, je povila deklico.

— Cirilica odpravljena v hrvatskih ljudskih šolah. Hrvatska vlada je izdala naredbo, s katero se odpravlja cirilica v ljudskih šolah. Samo otroci pravoslavne cerkve se bodo učili cirilico v II. razredu z ozirom na učenje krščanskega nauka. Vlada izda v svoji založbi »Bukvar« za pravoslavne otroke, kjer se bodo učili razen latinice tudi cirilico. V višjih razredih ostanejo stare knjige.

— Prostovoljno je šel na bojišče poslanec Einspinner.

— Tržaški deželni odbor zahteva maksimalne cene za pšenico in moko v veletrgovini. Listi poročajo, da je tržaški občinski svet, konstituiran kot deželni odbor, v svoji sinočni seji sklenil brzojavno se obrniti na ministrskega predsednika z zahtevo, da se uradno določijo maksimalne cene za pšenico in moko v veletrgovini in da se odpravi carina na žito in moko.

— Pogrešani vojak. Infanterist 47. pešpolka Rudolf Zdolšek, strokovni učitelj na Grmu pri Novem mestu, ki je bil v začetku vojne pridružen trenu kot »Fahrsoldat«, se pogreša že od 25. avgusta in so vsa poizvedovanja po njem zaman. — Kdor kaj ve o njem, naj blagovoljno sporoči to njegovi materi gospej Mariji Zdolšek v Zabji vasi, pošta Kandija pri Novem mestu.

— Padel je na srbskem bojišču Sebastijan Krotky, učitelj v Poljčanah.

— Pogreša se dr. Janko Kotnik, rezervni poročnik pri bos. herc. pešpolku št. 4, 17. stotnija, vojnopoštni urad 36. Več nanj naslovljenih pisem je bilo vrnjenih z opazko »vermist«. Komur bi bilo kaj znano o njegovi usodi, se nujno prosi, da blagovoli sporočiti rodbini Kotnik, Dobrije pri Guštanju na Korškem.

— Ranjen bogoslovec-prostovoljec. Na severnem bojišču je bil ranjen Stanek Jurko, bogoslovec iz Maribora, ki je pričetkom vojske vstopil kot prostovoljec v armado (26. dombranski polk). Leži v bolnišnici v Steyru.

Ljubljanske novice.

Ij Umrl je danes ob pol 5. uri zjutraj po dolgotrajni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, gospod Martin Bevc, mesar in posestnik v Spodnji Šiški, Gasilska ulica št. 120. Pogreb bo jutri v četrtek, ob 4. uri popoldne na pokopališču v Dravje. Naj v miru počiva!

Ij V ruskem vjetništvu je in ni ranjen, kakor je bilo posneti iz uradnega izkaza ljubljanski mestni učitelj g. Jeretina. Kakor poroča iz nekega kraja, je popolnoma zdrav. — V ruskem vjetništvu sta tudi nadporočnik Kastelic in

nadporočnik 17. pešpolka Friderik Hoffmann.

Ij Oklice. Kolesarji iz Ljubljane, ki so pripravljeni prostovoljno vstopiti v kolesarske kompanije, katere se bodo ustanovile, se tem potom vabijo, da se snidejo dne 8. oktobra 1914 ob 8. uri zjutraj na starem dirkališču pod Tivolijem ter svoja kolesa s seboj pripeljejo. Za vstop v kolesarske kompanije se morejo javiti najmanj 17 let stari avstrijski ali ogrski državljani neomadeževane preteklosti, a) ki niso podvrženi vojni dolžnosti ali b) ki so bili kot črnov. dolžnosti podvrženi spoznani nesposobni za orožje. Nedoletni potrebujejo privoljenje očeta (varuha) za prostovoljni vstop. Končni sprejem se izvrši po osem dnevnem službovanju za poskušnjo. Vse natančnejše podatke dobe aspirantje na zbirališču na starem dirkališču. — C. in kr. vojaško štacijsko poveljstvo. — V Ljubljani, dne 7. oktobra 1914.

Ij Dame, ki bi bile pripravljene prevzeti šivalna dela za Rdeči križ, se prosijo, da jih prevzamejo v Alojzijevišču, Poljanska cesta št. 4, I. nadstropje.

Ij Ranjenec, hrvaški vojak umrl. Danes zjutraj je umrl v Ljubljani infanterist 78. pešpolka Ivan Roller, iz okraja Virovitica, star 24 l. Imel je strel v trebuhu.

Najnovejše iz bojišča.

Dunaj. Belgijska vlada pripravlja vse potrebno za beg v London. V Ostende so prišla angleška nojačanja, kakor tudi v Lille, Dunkirchen in Calais. S katedrale v Antwerpnu in s kraljeve palače vira belorodeča zastava, da se prepreči obstreljevanje. Listi poročajo, da je ruski car došel v bojno črto.

Francoski napad v Alzaciji je bil odbit. Nemci so zaplenili več topov.

Angleški listi o položaju.

London, 7. oktobra. (Kor. urad.) List »Times« piše: Krepke nemške operacije mejijo na drznost. Nemški odpor po celi severni Francoski zasluži priznanje. Nemci se na svojem desnem krilu nikakor ne omejujejo na odpor in napenajo vse sile, da bi zavzeli Antwerpen. Napredovali so že precej. Obenem so vdrl iz vzhodne Pruke v Rusijo in čeprav je njihovo prodiranje raztreseno na vse vetrove, vendar kaže njihov pogum. Nemci prodirajo sedaj v velikih četah na 100 milj dolgi črti na južnem Poznanjskem proti ruskim armadam ob Visli. Samo narod, ki ima na razpolago 6 milijonov vojaško izvežbanih mož, lahko istočasno poskuša na tolikih straneh uspešna podjetja. Nemci povsod dobro delujejo, in če bi le znali vojsko dostojno voditi, bi bili častni nasprotniki.

Atentatorja bana Skerlezca obsojena.

Včeraj se je izrekla obsodba nad napadalcema na hrvaškega bana Skerlezca. Schäffer je bil obsojen na pet, Hercigonja pa na osem let težke ječe.

Strašen potres v Mali Aziji.

Carigrad, 7. oktobra. (Kor. ur.) Potresni sunki v okolici Sparte in Bondura trajajo naprej. Nova poročila pravijo, da je od 5000 hiš v Sparti 3000 popolnoma razrušenih; ostale hiše so v takem stanju, da niso sposobne za stanovanja. V Sparti je izgubilo življenje 1500 ljudi. Vseh žrtev bo blizu 4000. Predvčeraj po noči je bil potres v Alaschehira. Škode ni napravil nobene.

KNJIZEVNOST.

Vojaškim novincem priporočamo knjigo »Nemščina brez učitelja«, iz katere se priučijo že pred vojaško službo toliko v nemškem jeziku, da jim v prvih težkih dneh vojaškega službovanja ne bo vse preveč tuje in težko. Knjiga obsega dva dela: v prvem delu je obdelana slovnica nemškega jezika s prvimi početnimi vajami; drugi del pa obsega praktične razgovore porabne v občevarju z Nemcem. Ti razgovori so prirejeni za vse potrebe in slučaje z ozirom na razmer, v katerih pride Slovenec navadno v dotiko z Nemcem. Posebno poglavje obsegajo tudi razgovori za vojaške novince; s temi razgovori se uvede slovenski mladenič že pred nastopom vojaške službe v glavne zahteve in slučajnosti v vojaškem življenju. Mladenič, ki bo te razgovore predelal in si jih zapomnil, bo takoj v začetku lažje izhajal pri vojakihi. V razgovorih so naštet tudi vsa vojaška povelja v slovenskem in nemškem jeziku, dalje razdelitev naše armade in marsikatero druge potrebne podrobnosti. Vsak zvezek nemščine brez učitelja velja 1 K 20 vin., oba zvezka skupaj vezana v eno knjigo pa 2 K 80 vin. Ta praktična knjiga se naroča v »Katoliški bukvarni« v Ljubljani.

Kuharica

z dobrimi spričevali, vajena vsega gospodinjkega dela, išče službo, najraje v kako župnišče ali v kako dobro hišo. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 2909.

Odda se za novembrov termin

stanovanje

obstoječe iz 5 sob, kuhinje, predsobe, hodnika in z drugimi pritliklinami, v Židovski ulici št. 1, II. nadst. — Več se izve istotam v I. nadst. 2663

— Vsak petek sveže —

morske ribe

J. Buzzolinl, delikatesna trgovina, Ljubljana, Lingarjeva ulica.

AUTO

Oglasilo.

Kranj—Ljubljana

bode vozil od ponedeljka dne 5. t. m. dvakrat na dan in sicer:

Dopolodne ob 7. uri iz Kranja v Ljubljano za ceno . K 1-50
Dopolodne ob 11. uri iz Ljubljane v Kranj za ceno . K 1-50
Popoldne ob 1. uri iz Kranja v Ljubljano za ceno . K 2-
Popoldne ob 5. uri iz Ljubljane v Kranj za ceno . K 2-

V petkih dopoldne vožnja prekinjena zavoljo snajenja auto.
S tem se nudi slavnemu občinstvu ugodna prilika in z nizko ceno tudi dopoldanska zveza z Ljubljano ter se prosi po možnosti posluževati se tudi te vožnje, ker v slučaju, da bi bilo premalo prometa, bi se morala prekiniti dopoldanska vožnja.

Avtomobilna zveza.

Zahtevajte vzorce!
Oglejte izložbe!

J. Grobelnik.

Različni ostanki,
nenavadno ceno.

Največja zaloga blaga iz volae, svile, baržuna, pliša, barhenta.

Blago za površne jopice v vseh barvah.

Zimske novosti.

Najboljši nakupni vir sukna za moške obleke in površne suknje.

Stavbeno podjetje: Parketna tovarna: Strojno mizarstvo: Tesarstvo: Parna žaga:

Prevzamem javne in zasebne stavbe, železnobetonске mostove, stropne itd. — Popravila izvršujem po najnižjih cenah. — Izdelujem načrte in dajem strokovna navodila.

Velika zaloga hrastovih in bukovih deščic, katere dobavim z ali brez polaganja; prevzamem tudi popravila in polagam deščice na stara, že obstoječa tla.

Izdelujem vsa, stavbeno mizarstvo tičoča se dela, pohištveno le proti naročilu. Izvršujem tudi vsakovrstna popravila, točno povoljno in po nizkih cenah.

Prevzamem vsa v to stroko spadajoča dela, kakor napravo strešnih stolov, stropov, verand, barak, odrov itd. — Popravila izvršujem točno in solidno.

Kupujem hrastov, bukov in smrekov les in žagam hlode tudi proti plačilu. — Po železnici poslan les se dostavi na žago po lastnem industrijskem tiru z drž. kolodvora.

Ustanovljeno 1900.

V. SCAGNETTI, Ljubljana.

Tehnična pisarna: za skladiščem državnega kolodvora.

Telefon 299.

Naročajte „Slovenca“!

Kantina Corazza

Levada (Istra)

601

VINO

belo, črno in šiljer lastnega pridelka se pošilja po jako ugodni ceni. Za pristnost se jamči.

SUHE GOBE

kupuje vedno in v vsaki množini, kakor tudi vse deželne pridelke ter plačuje najdražje trg. firma J. Kušan, Kranj, Gorenjsko.

P. n.

Telefon števil. 283.

Podpisani naznanjam, da imam letos v zalogi razni stavbni material. Posebno opozarjam, da imam večjo zalogo

cevi iz kamenine

iz najboljših tvornic Hruschauer, kakor tudi cementne cevi v različnih dimenzijah, cementne in šamotne plošče, stropje ter razne vrste izolacijskih tvarin.

Pri naročilih zadostuje, da se mi za kamene cevi navede višina nadstropij, oziroma hiše, pri vlažnih stenah in raznih izolacijah množina kvadratnih metrov stene, za tlak obrisa prostora itd.

Vsa strokovna navodila in proračuni za naročnike brezplačno.

Velepospotovanjem

Stavbna tvrdka Ivan Ogrin, Ljubljana

Gruberjevo nabrežje števil. 8.

260

Modni salon

2884 3

Stuckly-Maschke

Židovska ulica št. 3 Dvorski trg št. 1

priporoča svojo veliko zalogo okusnih najnovejših damskih in otroških klobukov, športnih čepic in vse v modistovsko obrt spadajoče stvari po najnižji ceni.

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani

n. a. dež. življ. in rentne, nezg. in jamstvene zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživetje in smrt, otroških dot. rentna in ljudska, neškodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.

Udeležba na dividendah pri življenjskem zavarovanju že po prvem letu: Stanje zavarovanj koncem leta 1913. K 170.217,149—

Stanje garancijskih fondov koncem leta 1913. K 43.424.496,17

V letu 1913. se je izplačalo zavarovancem na dividendah iz čistega dobička . . . K 432.232,66

Kdor namerava življenjsko zavarovanje, naj se v lastno korist obrne do gori imenovane podružnice. — Prospekti zastojni in poštnine prosto.

2171 Spособni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji.

St. 18.501.

2916

Razpis ustanove za ljubljanske obrtnike.

Občinski svet ljubljanski ima za tekoče leto oddati dvajset mest „Cesarja Franca Jožefa vladarsko-jubilejne ustanove mesta Ljubljane za onemogle ljubljanske obrtnike“, vsako mesto po 100 kron. Obdarjencem se bodo podeljene jim ustanove izplačale dne 2. decembra 1914.

Pravico do te ustanove imajo brez lastne krivde obubožani obrtniki obojega spola, ki so vsaj eno leto v Ljubljani samostojno, na svoje ime upravičeno izvrševali kak obrt, ali pa vdove obrtnikov, če so po močevi smrti njegov obrt upravičeno vsaj eno leto nadaljevale.

Te obrtne okoliščine morajo biti v prošnjah in njenih prilogah jasno dokazane in tudi povedati pravi vzrok obubožanja.

Prosilci in prosilke, ki v Ljubljani prebivajo so enako upravičeni ne glede na svojo domovinsko pravico in državljanstvo. Pri njih odločata le ubožstvo in vrednost. Med prosilci in prosilkami pa, ki ne bivajo več v Ljubljani, imajo oni, ki imajo ljubljansko domovinsko pravico, prednost.

Pravtako imajo ob sicer enakih razmerah prednost oni prosilci, ki ne uživajo jase ali za svoje občinske stalne podpore ali meščanske podpore ali pa preskrbe v ubožni hiši.

Z dokazili v zgoraj navedenem smislu obložene prošnje je vlagati pri vložnem zapisniku do vštete 31. oktobra 1914.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 5. oktobra 1914.

Domača tvrdka

Zunanja naročila

2815

obratno

Cene brez konkurence

Modni salon Marija Götzl

Priporočamo domačo solidno tvrdko

Velika zaloga damskih in otroških klobukov v najnovejših oblikah vseh vrst ter športnih čepic

Židovska ul. 8

Zalni klobuki vedno v zalogi

Popravila se sprejemajo

Razglas.

St. 18.551.

V smislu deželnega zakona s 17. dne junija 1870, št. 21 dež. zak. o varstvu zemljiških pridelkov proti škodi gosenic, hroščev in drugih škodljivih mrčesov, se naroča vsem posestnikom, uživalcem in najemnikom zemljišč v ozemlju mestne občine ljubljanske, da jim je

do 15. novembra letos

svoje sadno in olupševalno drevje, grmovje, seči, lesene vrtno plotove in hišne stene na vrtovih, na poljih in travnikih očistiti zapredenih gosenic, mrčesnih jajec in zapredkov (ličink) in sežgati, ali kakor si bode pokončati nabrana goseničnja gnezda in jajca.

Prav tako je gosenice, ako se pomladi pokažejo na drevju, grmovju in rastlinah, kakor tudi zapredke pokončati kakor hitro mogoče, a najdalje do 15. maja.

Kadar se drevje, ki so ga napadle gosenice, poseka ali kadar se veje, ki so jih napadle gosenice, odsekajo, tedaj se tako drevje oziroma take veje ne smejo pustiti v tem stanu ležati, ampak morajo se gosenice obrati od njih ali pa drevje in veje precej sežgati.

Dalje morajo gori imenovane osebe hrošče, dokler letajo, od svojega sadnega in lepotnega drevja, lepotnega grmovja in drevoredov, potem od drevja ob gozdnih roboh v istih slučajih, kjer je tega treba zaradi bližine, vsak dan, zlasti ob ranih urah otresti in pokončavati ali obračati kmetijstvu na korist.

Na polju se morajo črvi (podjedi, ogrci) pri oranju ali kopanju zemlje precej za plugom, motiko ali lopato pobirati in takoj pokončati.

Če se bode kdo obotavljal gori navedena opravila izvršiti do določenega časa, jih bode mestna občina dala izvršiti na njegove stroške, vrhu tega pa se mu naloži na korist občinske blagajne globa od 2 do 20 K, in če bi se to ponovilo, do 40 K; kdor bi ne mogel plačati globe, bode kaznovan z zaporom od 12 ur do 4 dni.

Mestni magistrat ljubljanski.

2904

dne 3. oktobra 1914.

Razglas.

Drugo žrebanje 4 $\frac{1}{2}$ % zastavnih listov in 4 $\frac{1}{2}$ %

komunalnih zadolžnic Kranjske deželne banke se v zmislu § 21. bančnega statuta vrši dne 15. t. m. ter se bo izžrebalo nom. K 4.400.— zastavnih listov in nom. K 13.700.— komunalnih založnic.

V Ljubljani, dne 7. oktobra 1914.

Kranjska deželna banka.

2907

Kavarna Austrija

Podpisana slavnemu občinstvu najvljudneje javlja, da sta svojo kavarno Resljeve ceste števil. 1 preselila na

vogal sv. Petra ceste in Redeckega ceste

ter bodeta isto tamkaj pod starim naslovom **Kavarna Austrija**

naprej vodila. Kavarniški prostori so popolnoma na novo adaptirani, ter najmoderneje opremljeni. Prijateljem biljarda sta na razpolago

dva nova Seifert-biljarda.

Obenem se zahvaljujeva vse n. p. t. gostom za dosedanjo naklonjenost ter se i za bodoče najtopleje priporoča zagotavlja izborna postrežbo.

V Ljubljani, 2. oktobra 1914. Z odličnim spoštovanjem

Ivan in Fani Stritar.